

Előfizetési ár
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG¹⁸
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.
 SZERKESZTŐSÉG:
 Budapest,
 VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR

DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG¹⁸
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.
 KIADÓHIVATAL:
 Budapest, VI. Podma-
 niczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és az ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.	Felélős szerkesztő és lapulajdosos: DARÓCZI VILMOS.	Hirdetések Negyed oldal 10 frt; kisebb hirdetéseknek minden petit sor 4 kr.
---	---	---

TARTALOM: Angolország, mint a magyar dohány pipázásának előmozdítója. *Daróczy Vilmostól.* — Dohányjavitási kísérletek Dél-Németországban. (Folytatás.) *Kerpely Kálmán* felolvasása. — Kell-e a termelőnek ismerni a dohány kiképződését? *Fejér Viktoról.* — A dohánybevételek D. V. — Adatok, a m. kir. dohánygyedárúság 1896. évi statisztikájából. (I.) *M. B.* — Feltétlenül szükséges-e a dohányt a magról nevelni? *Daróczy Vilmostól.* — Jubileumi ünnepek. *Nemo.* — Az országos magyar gazdasági egyesület köréből. — Irodalom. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Az 1897. évi dohánybevételek határidők kimutatása. — Hirdetések.

Angolország, mint a magyar dohány pipázásának előmozdítója.

A fenti cím talán kissé különösnek fog feltűnni, de tény, hogy — a körülmények véletlen találkozásán folytán — esetleg elérhetjük, hogy csakugyan Angolországban, illetve az angol dohány különlegességnek fogjuk köszönhetni a magyar pipadohány fogyasztásának emelkedését és a pipázás újabb lendületnek indulását.

Ugyanis — a m. kir. dohányjövődék, a melynek minden törekvése oda irányul, hogy a dohányfogyasztó közönségnek mindenképpen kedvébe járjon és igényeit lehetőleg kielégítse, arra a gondolatra jött, hogy bizonyos angol izlés szerint mesterségesen összeállított illatos dohányokat hoz forgalomba, s ezt a gondolatot meg is valósította, és most már a különlegességi dohányárudákban igen tetszetős alakban kiállítva kaphatók azok az ugynevezett angol dohányok, amelyek már is meglehetősen kelendőségnek örvendenek, s a főváros utczáin egy idő óta gyakran láthatunk uri embereket, akik eme dohányokat fogyasztva, amolyan kis kurta, angol matrózpipákból bodor füstöket ergetnek.

Én egész időszerűnek találtam ezen alkalmat megragadni, hogy ezt az angol pipát úgy üdvözöljem, mint előhírnökét a pipázás újabb uralomra jutásának, amely lassanként talán újra visszahelyezi régi jogaiba a becsületes jó magyar pipát, amely annyi balszerencse és viszály között, jó és rossz napjainkban fűszerezte életünket s elűzte gondjainkat.

S már most a mondó vagyok, hogy töltsük meg mi azt a kis felkapott angol matrózpipát nem angol, de magyar dohánnyal, amely bizonyára zamatosabb, jobb ízű s nem mesterséges, hanem természetes illattal bír, még pedig olyannal, aminnél a világnak semmiféle pipadohánya nem dicsekedhet.

Buzduljunk fel hazafias lelkesedéssel a mellett, hogy a mi páratlan jó magyar pipadohányunkat fogyasztzuk, és fogyasztassuk.

Hiszen soha nem kínálkozott jobb alkalom ennek a megvalósítására, mint most, — mert tudvalevőleg minden csak úgy jön divatba nálunk, ha az a külföldről jön, — ez már régi és bizonyos dolog; — no hát ez külföldi, még pedig a világot uraló büszke angol nemzet divatja. — s melyik modern ember ne hódolna a divatnak? és pláne az olyan divatnak, amelynek üzése magasabb nemzetgazdasági érdeket szolgál és a saját szempontunkból tekintve, mintegy hazafias cselekménynek mondható, — mert ezzel a magyar dohányt — ezt a nagy jelentőségű s a nemzeti vagyont óriási jövedelemmel gazdagítani hivatott gazdasági cikket — támogatjuk, s annak ügyét mozdítjuk elő, amely ezer meg ezer család kenyér kereseti forrása és az állam-

nak — tehát önmagunknak — egyik legfőbb bevételi ága.

S ennek megvalósítására nem szükséges semmi egyéb, csak saját akaratumk, mert ez csupán a magunk elhatározásától függ, mint olyan divatcikk, amelynek fogyasztása, meghonosítása nem valami nagy fényűzést és küiön költséget igényel, — annál könnyebb tehát azt követni, általánossá tenni, szívvél-lélekkel terjeszteni, mint olyat, amely kiszámíthatlan jótékony hatást gyakorolna.

Hogy mily rendkívül nagy jelentősége lenne annak, ha mi, pipadohányainkat itthon és a külföldön nagy forgalomba hoznánk: arról alig lehet fogalmunk; — s ez nem holmi üres beszéd, hanem olyan dolog, ami nagyon is megérdemli, hogy az egész magyar közönség megszívlelje és magáévá tegye. Nincs ebben semmi nehéz és kivihetetlen, — csak úgy kell tenni vele, mint más egyéb régi divattal tenni szoktak, amivel egyszer egyszer felhagynak, de bizonyos idő múlva megint újra kezdik, — így volnánk mi is a pipázással.

Nem most mondom én ezt először. A „Magyar Dohányujság“ 1892. évi folyamának 2. számában: „A szivar és pipadohánygyártás tárgyában“ című cikkben is volt már arról szó, hogy újra divatba kell hoznunk a pipázást, — s lapunk mult évi folyamának 13. számában: „Dohánytermelésünk jövője érdekében“ című cikkemben szóról szóra ezeket írtam:

„Talán nálunk is felébred már egyszer a nemzeti öntudat arra a magaslatra, hogy — amint megteszik a francziák és az olaszok — hát mi is leszállíthatjuk egy kissé igényeinket, s a fogyasztási élvezetet alá-

Szőlőtrágya-kompozíciót
és szőlők alá való mindennemű műtrágyákat
elismert kitűnő minőségben ajánl

**a „Hungaria“ műtrágya, kénsav és vegyi-
ipar részvénytársaság**

Budapest, Váci-körút 21. szám. 24-24

Részletes utasítást kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

rendelhetjük a nemzetgazdászokat ama helyes követelményének, hogy ne kívánjuk a leges-legjobb drága külföldit, hanem elégedjünk meg a kevésbé jó hazáival is. Temérdek pénz jelent ez úgy egyénileg, mint államilag!

De nem is szükséges, hogy igényeinket nagyon leszállítsuk és inyünk megszokott élvezetéből valami sokat engedjünk, mert képesek volnánk mi igen sok jó dohányt termelni, ha azt az anyagot s ott és akként termelnénk, ahol azt a természet mutatja s melyre talajunk és éghajlatunk hivatalra van. — Különbö is el van ismerve, hogy Magyarországon a világ legjobb pipadohánya terem, s ki tudja, hogy nem változik-e meg újra a divat és az ízlés és nem fogunk-e megint a pipázásra visszatérni? — Hiszen nem igen kellene erre egyéb, mint hogy a magasabb társadalmi osztály néhány előkelő, irányadó, népszerű tagja, akik után a divat indul, egypárszor pipázva sétáljanak végig az Andrássy-uton, s nagyon meglehet, hogy erre a felülről jövő példára, rövid idő alatt országszerte megint divatba jöjjön a pipa: s ha a büszke angol nemzet élvezettel szivhatja a maga matrózpipáját: mi is visszatérhetnénk divatból — amely még a hazafasságot is jelképezné — a tipikus ősi magyar pipához.*

Ime, amit akkor mondtam, csodálatosan már is bekövetkezett. Az angol matrózpipákat már ott látjuk az Andrássy-uton, a vasuti kocsiokban, a hajók fedélzetén, az éttermekben és kávéházakban, — s ma már a legfinnyásabb gavalérok sem tartják rangon alólinak és közönségesnek a kurta kis fapipákat: — különben is nem tudom belátni, hogy ha már egyáltalán dohányozunk és füstölünk: miért és mennyivel előkelőbb, szobábalóbb a szivar és cigaretta, mint az egykor divatban volt kis magyar pipa? amely hajdan, a pipázás fénykorában, egy egész virágzó magyar iparágat képezett, de amely már szintén hanyatlásnak indult, sőt csaknem teljesen tönkrement, — amint ezt a kérdést is, lapunk f. é. folyamának 13. számában: „Hazafias felbuzdulás” című cikkemben bővebben kifejtettem.

Ismétlem tehát: tegyük általánossá az újra felkapott pipázás divatját. — de ne fussunk mi holmi angol különlegességek után, hanem szivjuk a magunk különféle pompás jó magyar pipadohányait.

És itt újra egy már rég elmondott s talán teljesen el is feledett eszmémet kell megint felelevenítenem. Azt t. i. amit lapunk 1892. évi folyamát: ak 20. számában „A szivaranyag termelés és dohánygyártmányaink jövője” című cikkemben — Németországban tett tanulmányutam tapasztalatai alapján — részletesen elmondtam, hogy nekünk — ha czélszerű módon hozzálátnánk — igen könnyű lenne és dusan kifizetné magát, ha a külföldre, például Németországba, kész dohánygyártmányokat, nevezetesen jó égésű, könnyebb fajú jó magyar dohányokból készített olcsóbb fajta szivarokat és pipadohányokat exportálnánk és azok elárúsítására bizományi ügynökségeket, vagy rendes dohány-

tőzsöket felállítanánk, mint ahogy az oszt-rák jövedék ezt már évek előtt gyakorlatba vette.

Erre nézve, előbb hivatkozott régi cikkemben ezeket mondtam:

„Hogy ha mi, a helyes utat-módot eltaláljuk és megbízható, ügyes, vállalkozó szellemű magyarországi embereket küldünk ki a külföldre különösen Németországba, s ezeket minden egyes városban, külön e czélra szépen berendezett boltokban elhelyezzük és az igényeknek megfelelő anyaggal — később talán majd jobb minőségű szivarokkal is — ellátjuk: bizton merem állítani, hogy gyártmányaink csakhamar nagy kelendőséggel örvidenek, — és pedig nemcsak szivarjaink, sőt én éppen a pipadohányra fektetem a legnagyobb súlyt, amelyet bizonyára nagyon rövid idő alatt meg fognak kedvelni, — mert azt hiszem, azt már csakugyan senki se fogja kétségbe vonni, hogy a mi magyar pipadohányunk, különösen ama speciális kertű és muskatály fajta — a török dohányokat kivéve — e nemben az egész világon páratlanul áll.

Mondom, tehát azok a felállítandó szivar és dohányárudák, arra való, ügyes, jellemes emberek által volnának betöltendők, akiknek rendes fizetésen felül még gazdag ösztöndíjak vagy jutalékok is biztosítottanának, s a czélszerűen felhasznált hirdetési és reklám költségeik is fedeztetnének, — s illetően módon szervezett ügynökségek által aztán ezt a dolgot kétségkívül virágzásra lehetne emelni.

Ebből kifolyólag abba a kellemes helyzetbe jöhetnek, hogy lehetséges volna az országban több dohánygyárt felállítani, több munkást foglalkoztatni, hazai dohányainkból többet felgyártani, esetleg még termelésünket is nagyobb mérvben kiterjeszteni.”

Ezek a dolgok ma még inkább időszzerűek, mint 5 évvel ezelőtt, s az itt érintett eszméknek megvalósítása kiszámíthatatlan előnyére lenne egész dohányügyünknek és így nem tehetek egyebet, mint hogy újólaj ajánlom az illetékes körök becses figyelmébe.

Daróczi Vilmos.

Dohányjavítási kísérletek Dél-Németországban.

— Kerpely Kálmán felolvasása. — (Folytatás.)

A műtrágyák bizonyára a dohánytermelésnél is épp oly jól kifizetik magukat, mint más egyéb terményeknél, csak hogy ki kell találni, hogy mely műtrágyák alkalmasak, a melyek a mennyiséget emelik, anélkül hogy a minőséget csökkentsenek.

A legutóbbi időben ez irányban egy korszakalkotó, szerencsés felfedezés történt, a melyről a feltaláló: dr. *Hammerschlag* igazgató úr fog közelebbi felvilágosítást adni.

Az én véleményem szerint: a kísérletek, melyek a dohánytermelés emelésére nézve a műtrágyákkal tétettek, némileg túlzottak voltak. Nekünk nem abban az irányban kell első sorban működni, hanem a palánta nevelés, ennek kiültetése, keze-

lése, s a belföldi fajoknak rendszeres magtermelés által való nemesítésével kell a dohánytermelést emelni. S ha ez irányban eredményeket fogunk elérni, akkor tekintetbe vehetjük a műtrágyákat is, de nem a másik végéről, megfordítva kezdjük a dolgot.

A Rajnavidéken, nevezetesen a chilisalétrom alkalmazása túlságos, mert az ezzel kezelt dohányt, sötétzöld, borszerű, durva és soha meg nem érő leveleiről már mesz-sziről fel lehet ismerni. A chilisalétrom gyógyszer a növényeknek, a melyből kis mennyiség jó, de sok belőle már gyilkos hatással lehet. S mégis a chilisalétrom a magágyakban gyakran már oly túlságos mérvben alkalmaztatik, hogy a palánták elszáradnak, s a külső befolyásoknak és betegségeknek kevésbé ellenállni képes növényeket szolgáltatnak.

S mégis meg kell vallanom, hogy e részen is csak nehezen segíthetünk, azon egyszerű okból, mert „helyiárak” existálnak.

Ha egy vidéknek jó hírre van: ott a dohány általában drágábban fizettetik, mint egy rossz renoméval bíró vidék, — ami egészen helyes. De hogy egy jóhírű vidéken a rosszul nevelt, elhanyagolt dohány épp oly jól fizettetik, mint a gondosan kezelt, — míg a rosszabb vidékeken a jól termelt dohány is épp oly rosszul fizettetik, a helyiárak mérvéhez képest, ez egy nagy hiba! S ennek az a következménye, hogy a jó vidékeken a dohány fokozatosan rosszabb lesz, mert a termelő, ezen vételmód folytán nincs ösztönözve a minőségre dolgozni, a rosszabb vidékeken pedig az árak minősége nem ad initiatívát a dohánytermelés emelésére. Mellesleg megjegyzem itt, hogy a dohánytermelés emelése nemcsak egyoldalulag a termelők, hanem a dohányvásárlók vállain is fekszik. Mindkét részről kölcsönösen kell egymást támogatni, mindkettőnek igazi jóakarattal kell közreműködni, s akkor az eredmény el nem maradhat.

Ami a dohánytermelés további viszonyait illeti, be kell ismernem, hogy a talaj megművelése, a kiültetés, s a tőkéknek a kifejlődésig tartó kezelése általában mintaszerű, s hogy ezen viszonyokból, mi, Magyarországon sokat tanulhatunk.

Csak egyet kell kivennem s ez a tetjezés, (bugázás,) illetve a dohánynak a levélszáma.

A Rajnavidéken a talajok általában igen jó erőben vannak, az éghajlat is igen egyenletes: napfény és eső váltakoznak állandóan, legalább ellenkezőleg, mint a milyenek az éghajlati viszonyok nálunk Magyarországon. S ennek dacára a dohánylevelek számában általában csekély eredményt találók. Ez annak a következménye, hogy a levelek nagyok durvák és vastag erezetűek lesznek. Mennél több levél hagyatik — természetesen az időjárást, a szár erősséget stb. tekintetbe véve — annál finomabb — habár valamivel kisebb is — lesz a levél. De a legfinomabb levelek mégis a középnagyságú levelek; a nagy levél mindig durva.

Hogy hány levelet hagyhatunk meg:

azt lehetetlen előírni; ezt egyes vidékekhez képest, a faj és az időjárás szerint, exact kísérletek által lehet csak megállapítani. És hogy ez, a dohánytermelés emelésére nagy fontosságú: hivatkozhatom ismét Hammerschlag igazgató úrra, aki e részben a folyó évben kísérleteket végzett, valamint azon termelőkre, akik több levelet hagytva, magasabb vételárakra és mellékjuttalmakra nyertek kilátást. Az ily eljárás egyike a legjobboknak. Hannauban is találtam vidékeket, ahol szokásban van több levelet hagyni.

Hogy a Rajnavidéken általában miért hagynak kevés levelet: annak egyrészt a palánták késői kiültetésében, másrészt a levelek törésének rendszerében rejlik a főoka.

A késői kiültetés hozza magával, hogy a tüke aránylag kevés levelet képes kifejleszteni és ezen egyszerűen az alacsonyán való bugázással szokás segíteni. De hogy ez a dohány minőségére káros befolyást gyakorol: az kézzelfogható és néhány ősz-szezhasonlító kísérlet által könnyen bebizonyítható. Nálunk a kerti- és az ibolya-dohányt nem bugázzák, azért, hogy egy könnyű, illatos terméket nyerjenek.

(Folyt. köv.)

Kell-e a dohánytermelőnek ismerni a dohány kiképződését?

A dohánytermelő urak nagyrésze azon nézetben van, hogy nekik semmi közük ahhoz, hogy miként csinálódik a dohány a mi raktárainkban, mert ez kizárólag a tisztviselők dolga, éppen úgy, mint a termelés az övek, — és azt hiszik, hogy ha a dohány a kiképzés alatt értékéből veszít, vagy elromlik: az egyedül a tisztviselők hibája.

Látszólag igazuk van.

Nem hivatkozom egy intelligens termelő tudásvágyára, hogy a dohányával történő dolgok ösmerete által látkörétágítani: kulturális életszükségletnek tekinthető, (még talán nekünk is jobban kellene ismerni a gyári munkálatokat!) hanem csak arra a közvetlen meggyőződészsülte hasznos cselekvésre ösztönre utalok, mely a dolgok és jelenségek tanulmányozása, s azok okainak kutatása által szerzett tapasztalatokból képződik.

Jobban kimagvarázom magamat.

Ha a termelő tanulmányozza, hogy mily anyag a jó a hasznos, a becses: akkor ily anyag előállítására fog törekedni, — ha tudja, hogy például szépen kifejlődött, jó színű, jól összeállított dohányja, a mi raktárainkban, minden igyekezetünk mellett elpecsésedik, megpenészedik: akkor bizonyára öntudatára ébred annak, hogy vagy az ő eddigi működése még nem elég sikeres, vagy a mi kiképzési módunk még tökéletlen; — keresi az igazi okot, s teremtését ehhez képest irányítja.

Ha azonban mindezekről nincs kellő tájékozódása, akkor setétben kell tapogatóznia, — mert a mezőgazdaság legfejlettebb foka sem ismertetheti meg őt a jelzett dolgokkal. A jól égő, finom, szép anyag termelésére eligazíthatja ugyan, de a legfontosabb kérdés mégis az: miként marad

az anyag tisztán a kiképzés alatt, — mert e nélkül hiába finom, hiába jó égésű a dohány az erjedés alatt, helyesebben a beváltáskor.

Lássuk már most, hogy az eddigi tapasztalatokból mily ítélet vonható a felmerült feltevések valóságára nézve, vagyis az anyag megromlása miatt ki a hibás?

Ismeretes dolog, hogy az őshumuszban bővelkedő délvidéki dohányok oly csekély erjedést igényelnek, hogy a fermentálás már a száradáskor végbemegy rajtuk, (vannak ugyan a szárításkor mesteresen erjesztett dohányok is.)

A híres szuloki erdősegek irtásaiban is hasonló humusz volt, — ilyen valamennyi erdőirtás és rég korhadt növényi tápanyagokban bővelkedő talaj.

A Szamoshat, Réthát, Bodrogköz iszapos talajai a friss trágyát nélkülözhetővé tették, mert — az iszap nemcsak finom ásványi, hanem növényi korhadékokban is bővelkedvén — igen termékenyek voltak.

Azonkívül feltehető, hogy ott, ahol a finom ásványrészek a gyökérsav útján könnyen felvétetnek, ott, még ha friss trágyával van is a talaj ellátva, (ami tényleg megtörténik.) a trágyából kevesebb szívódik fel a növénytestbe.

Vagy például a szlavoniai új földek dohányjai ma is kitűnők.

Azok szintén jeles dohányok voltak, amelyeket saját használatra termeltek. Valjon friss istállótrágyás földbe voltak-e ezeknek a terméseknek a palántái ültetve? Dehogy voltak! — Valjon nem simítás nélkül felvágva, zacskókba tömve nyerték-e ezek a dohányok az utóerjedést, s nem voltak-e szép színű, jó ízű, jól égő dohányok?

Nagyban is ilyen, vagy legalább megközelítőleg hasonló dohányt kellene termelni.

Mindezen fentírt talajok adták az olyan száraz, ruganyos dohányt, melyből a szipróbák végett sodrott szivarok vagy pipadohányok élvezete után, a legszebb reményekkel voltak eltelve.

A magyar szivarokra tett azon kifogás hogy könnyen benedvesül, puha, rossz ízű, stb már a fentjelzett talajokon termelt dohányokra nem állhat fenn.

Mindezek a talajok továbbá oly dohányokat termeltek, legalább a régebbi időben, amíg a humusz még bővíben volt, amelyeknek tartalma nem volt hajlamos a heves erjedésre.

Ezek a dohányok, ha csak a simításkor nagyon meg nem nedvesítették, vagy éretlenül le nem törték, vagy sok kőd át nem járt, legalább a régebbi időben, igen nyhén erjedtek s tisztán maradtak, amint ezt a gyártási választékok minőségéről és mennyiségéről szóló jelentések tanúsítják.

Ezeknek a minősége, az átvetelkor — beváltáskor — már állandó jellegű volt.

Mai napság ezek már változást szenvedtek, a beváltásnál mutatkozó jellegben nem lehet megbizni, kisebb-nagyobb mértékben évente a legzebb anyag is elpecsésedik, megpenészedik, a legfondosabb ápolás mellett is.

És mi idézte elő ezen változást? — miben változott a talaj?

Először is, hogy a humusz megfogyott. Másodszor, hogy e helyett friss, nyers, éretlen istállótrágyát kapott, és pedig rendesen közvetlenül a dohány alá.

A változásnak tehát az az oka és előidézője, hogy humusz helyett éretlen trágya jutott bele, amelyet a mikroorganizmusok még nem dolgoztak fel kellően.

Közelebbi bizonyíték is van az 1896.-ki termésben, mely csak az augusztusi esőben kapott lábra, tehát érettebb trágyát használ fel. Ennek erjedése is igen nyhe volt. De mióta a dohányok friss trágyában bővelkedő talajokon nevelkednek: azóta mindig puffadtak, kevésbé incrustálódott szövetűek melyek a végtelenig erjedni bírnak hajlandósággal.

Ugyanezen jelenség észlelhető csaknem az összes talajokról való dohányokon, — mert a dohány ma már mind rosszabbul erjed, kivéve a kapafajt és a még mindig igen erőteljes tiszavidéki talajon termelt dohányokat.

Ámde éppen a finom, a szivargyártásra való anyag termelésére alkalmas homokosabb vegyületű talajok dohányjai a legkényesebbek, legromlékonyabbak.

A dohányok általában puffadtabbak, szövetük lazább, ritkásabb, érésük, színük nem tökéletes.

Az ilyeneknek erjedése igen bizonytalan kimenetelű

Fejér Viktor.

(Folyt. köv.)

A dohánybeváltás.

Lapunk mai számában közöljük a dohány beváltási határidők hivatalos kimutatását; — közel van tehát az idő, amidőn a termelők egyévi munkássága megérdemelt jutalmát, s a szorgalom és igyekezet a maga méltánylását élvezdi.

Mert odáig már eljutottunk, hogy a dohánybeváltás csakugyan egy nagy vizsgálat letételéhez hasonlít, amelyen igazságosan és méltányosan bírálják meg munkánkat, előhaladásunkat, s minden részrehajlás nélkül itélik meg, beszállított dohányaink értékét. S hogy ez így van, arról legjobban tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi évek alatt alig volt rá eset, hogy dohánytermésének átvétele ellen valaki felszólt, panaszt emelt volna, ami minden esetre a legszebb dicsérete a beváltásnál országszerte követett szabatos és emberséges eljárásnak.

Az idej beváltási határidők korai vagy késői kitűzése ellen sem lehet ok a panasza, mert a határidők, az egyes körzetekben termelt dohányfajok természetének kellő figyelembe vételével vannak megállapítva.

Egyébiránt a beváltásnak korábbi vagy későbbi volta: jó is, rossz is lehet egyaránt. Az a dohány, mely a termelőnél elromlott, sokan azt mondják, hogy a beváltóhivatalban még megmenthető lett volna, — de én azt tartom, hogy ami romlani való: az bárhol is megromlik, akár tovább marad a termelőnél, akár hamarabb kerül a beváltásra. Most tehát csak az a kérdés és a feladat, hogy dohányainkat a beváltásra minden tekintetben jól elkészítsük.

Amíg a dohányt a beváltóhivatalban át nem adjuk: addig soha sem szűnik meg az azzal való munka, s különösen most, az utolsó napokban, nagyon ügyelnünk kell, hogy termésünknek minél értékesebbé tételére nézve minden lehetőt elkövéssünk.

A simítás és csomózásra vonatkozólag, lapunk előző számaiban már előadtuk a fő irányelveket, — nem fog azonban ártani, ha a termelők figyelmét némely dolgokra még felhívjuk.

Gondosan ügyeljünk, hogy az utószáritásnál, a pajtában, a dohányt minden káros befolyástól menten tartsuk. E végből különös gondot fordítsunk egyrészt a pajtáknak tisztára, derült napokon való kellő szellőztetésére, de másrészt arra is, hogy nedves, ködös időben, a pajták teljesen légmentesen elzárassanak, nehogy a köd a pajtába hatolhasson.

A becsmózott dohányt, a pajtában emelkedett száraz helyekre és pedig deszkára vagy magasan behintett száraz szalmára kell rakni, keskeny és alacsony bányákra összehajlítva, de a bánya közepét nem szabad kibélelni, sem pedig kereszt-csomókat rakni, hanem csak úgy berakni, hogy egyik csomó a másikat fedje.

A bányák hossza a pajta szélességéhez alkalmazandó, magassága azonban két lábnyinál több ne legyen, mert a magasabb bányákban az erjedés gyorsan beáll, s így a dohánycsomókat minduntalan meg kellene bolygatni, ez pedig, a levelek színezetére ártalmas és sok termelőt ezt nem is igen tudja helyesen végezni.

A beváltásra kitűzött határidő előtt pár nappal, a bányában lévő dohányokat be kell bálozni.

A bálozásnál nagy gond fordítandó arra, hogy csakis egyenlő osztály kerüljön egy-egy bálba. Ezen munka végzésénél az a kertész, aki a bányából — asztagból — a bálba rakónak a csomókat adogatja: minden egyes csomót, melyet nem a többi közé valónak talál, tegyen félre, mely azután más, ama osztályhoz tartozó többi dohánynyal lesz bebálozandó. Ez alkalommal a barna és világos színű dohányok is könnyen elkülöníthetők egymástól.

Különösen őrizkedni kell továbbá, hogy a nedves, vagy már penészedni kezdő csomókat, ép dohányok közé ne bálozzuk, hanem ezeket gondosan elkülönítsük, mert ezekből egyetlen csomó az egész bál dohányt megmetélezheti és tönkre teheti.

Ha egy bálba többféle osztályu dohányt vagyunk kénytelenek rakni, akkor legalább zsinetet vagy másféle jegyet tegyünk közbük választékul.

A dohányoknak bálókba rakását tudvalevőleg úgy kell végezni, hogy a levelek hegyei befelé, a kocsányok pedig kifelé álljanak. Hogy pedig a levelek szélei, a kötéssel való leszorítás alkalmával meg ne sérüljenek: a csomókat úgy rakjuk be, hogy a kocsányok mind a négy oldalán kifelé legyenek fordítva.

150 kilós bálaknál nagyobbakat ne rakjunk, mert a túl nagy súly miatt nehezebb velük bánni, — a le és a felrakásnál könnyen széthullnak, s a pántok nyomásától kár okoztatik.

Igen czélszerű, s a hozavetőleges számítás nagyon megkönnyíti, ha minden egyes bál dohányt előre megosztályozunk. A helyes osztályozás nem valami nagy és nehéz dolog, mert az osztályozási szabályok ma már annyira világosak és határozottak, hogy ha elfoglaltanul és igazságosan itélünk: alig tévedhetünk. — Osztályozza tehát meg minden termelő a dohányt, a kertészével együtt, s kék vagy vörös irónnal jegyezzék fel az osztályt a bálfára, aztán a bálakat meg kell számozni s egy kis könyvecskébe feljegyezni a folyó számoknak az osztályját; — ilyenformán már oda haza majdnem pontosan tudhatjuk, hogy minő lesz a beváltás eredménye.

Ha a dohányt messze kell szállítani: akkor lássuk el a bálakat kereszt kötéssel is, mert így jobban összeáll s nem történik, annyi kár benne.

A szekerekre való felrakást legjobb hajnalban kezdeni, csak szükség esetén végeztessük éjjel a rakodást, mert ilyenkor minden vigyázat mellett is megdézsmálják a dohányt s nemcsak az a kár, amit elvisznek, hanem megláztatják az által a kötéseket is, s akkor a rázás folytán a dohány szertehull és még több eikallódik belőle.

Akármielyen száraz időben történnek is a dohánynak a beváltóhivatalba való szállítása, a vízhatlan ponyvából vagy erős gyékényből való takaró a bálokról soha el ne maradjon, mert egy hirtelen jövő eső a dohányban igen sok kárt okozhat.

Nagyobb gazdaságokban, a beszállítás előtt meg is szokták a dohányt mérlegelni s ez annyiban igen czélszerű, hogy így könnyebben reá jövőnk a szállításnál netalán elidegenített mennyiségre s ennek alapján a felügyelőket szigorúan kérdőre vonhatjuk.

A fent előadottak többnyire tudvalevő s részben talán már máskor is elmondott és magukban véve aprólékoságoknak látszó dolgok, de azért mindezek oly tapasztalati tények, a melyeknek figyelembe vételét és betartását: a termelők saját érdeke parancsolja.

D. I.

Adatok a m. kir. dohánygyedáruság 1896. évi statisztikájából.

I.

A napokban jelent meg a m. kir. dohánygyedáruság 1896. évi statisztikája, amelynek ez évben is jelentékenyen bővített temerdek számtömege, a legapróbb részletekig teljes tájékoztatást nyújt a dohányjövődék mindennemű összes viszonyairól, és sok tekintetben igen érdekes és tanulságos képet tár fel előttünk arról a rendkívül nagy fontosságú szerepről, amelyet a dohány, a magyar nemzetgazdaságban elfoglal.

Az 1896. évi statisztikának a dohányvétel, dohánygyártás és dohányeladásra vonatkozó részletes adatait szokás szerint bőven ismertetni fogjuk, — ezuttal tehát — bevezetés-ként — csakis a főbb eredmények rövid összegezésére szorítokozunk,

akként, hogy az előző évben való adatok összehasonlításánál, a zárjel közt levő számok mindig az 1895. évi állapotot jelzik.

1896-ban a dohánytermelés 645 (631) községben üzetett, s az engedélyt nyert termelők összes száma 8.862 (9045) volt, — a termelők száma tehát 1896-ban 183-mal kevesebbedett.

0—1 kat. holdon termelt 3.372 (3317), — 1—5 kat. holdon 3.562 (3811), — 6—20 kat. holdon 1095 (1100), — 21—50 kat. holdon 568 (563), — 51—100 holdon 205 (195), — 100 holdon felül 60 (59.)

Dohánynyal tetteleg be volt ültetve 63.668 (63.921) kat. hold, — a beültetett terület tehát 253 kat. holddal apadt. Az egyes dohánybeváltó felügyelőségek arányában, a termelési terület következőleg oszlott meg: a budapestiben volt 6.863, az aradiiban 12.064, a debreczeniben 10.039, a miskolcziiban 9.202, a nyiregyházaiban 10.667, a szegediben 5.258, a szolnokiban 9.575 kat. hold.

A termelési területtől 17.391 (17.608) k. hold tisztai-, 16.594 (16.949) k. hold szegedi-, 20.283 (20.604) k. hold debreczeni-, 1.998 (1.609) k. hold szoloki-, 3.432 k. hold kerti-, 961 k. hold muskatali és 3.009 k. hold kapa levéllel volt beültetve. Tehát a szoloki és a kapa dohány termelési területe szaporodott, a többi azonban mind apadt, az előző évihez képest.

Az összes területben a magyar jövedékre 36.107 k. hold, az osztrák jövedékre 27.561 k. hold esett.

A dohánytermelés 35 vármegyében üzetett, legnagyobb területen (14.564 kat. holdon) Szabolcs megyében, s utána (7.307 kat. holdon) Pest megyében, — legkisebb területen (1 k. holdon) Zala, (30. k. holdon) Fogaras és (41 k. holdon) Kis-Küküllő vármegyében

A termelt dohánymennyiség volt 46.574.117 kgm. amely beváltott 7.703.386 frt 28 kron; — országos átlagot veve: egy hold jövedelme volt 731 kgm. pénzben 120 frt 99 kr; — 100 kgm dohány beváltási ára volt 16 frt 54 kr. Legnagyobb volt a holdankénti hozam: dohányban (978 kgm) Hont megyében, legkisebb volt (318 kgm) Kis-Küküllő megyében, — pénzben pedig legnagyobb volt (265 frt 71 kr) Ung megyében, legkisebb volt Kis-Küküllő megyében 33 frt 75 kr. — Legmagasabb volt az átlagos beváltási ár Ung megyében (33 frt 84 kr), a legkisebb Zala megyében, Keszthelyen (5 frt 41 kr).

Csempészett dohány beváltott 11.907 kgm, (12.156 kgm.) a csempészet tehát folyvást csökkenőben van.

1896-ban a dohánygyedáruságnak 56.800.434 frt 97 kr volt a bevétele és 27.008.323 frt 35 /₂ kr volt a kiadása, e szerint a felesleg volt 29.792.111 frt 61¹/₂ kr, — a tisztá jövedelem pedig volt 30 516.339 frt 87 kr.

M. B.

(Folyt. köv.)

Feltétlenül szükséges-e a dohányt magról nevelni?

Lapunk mult számában ismertettük egy olasz szaklapnak a dohány évelősége tárgyában hozott közleményét, melynek írója: *O. Comes*, a portici olasz királyi felsőbb gazdasági iskola fűvészeti intézetének igazgatója, a dohány évelőségről szólva, a többek közt azt mondja, hogy: „ennek — t. i. az évelőségnél — következtében lehetségessé válik annak soraiból újabb növényeket nyerni, a nélkül, hogy szükséges volna minden évben újabb magvakat vetni.”

Amint már a mult alkalommal is megjegyeztem: én ezt még eddig soha sehol nem állítottam, mert ez még nincs kipróbálva és kísérleti tapasztalatok nélkül ilyet nem szabad állítani.

De mert minden elméletet, vagy újabb eszmét, ami a dohány kultura előbbvitelére vonatkozik, minden oldalról megszoktam hányni-vetni s összehasonlítások és logikai következtetések alapján állítottam fel alaptételeimet, mielőtt azok igazságáról tapasztalati meggyőződést szerezhetnék: — így az olasz szaktudósok fenti állítását is alaposan megíntolva, most már magam is hajlandó vagyok azon véleményben osztozni, hogy a dohánynövénynél, a magról való nevelés nem okvetlenül és feltétlenül szükséges.

Mert habár a mi világrészünkön az éghajlati viszonyok és a termelésnek mai stádiuma szükségképpen úgy kívánják, hogy a dohányt magról tenyesszük, azonban nincs kizárva a lehetősége, hogy egyszer — a jó Isten tudja mikor — ha a dohány kultura annyira előhalad, hogy az újabb, meg újabb felfedezések, a tudomány vívmányai, a gyakorlat és tapasztalat a mai termelési rendszert egészen átálakítják: akkor talán bekövetkezhet az az idő is, hogy — dohány magnövények lesznek ugyan mindig, de — a dohányt nem kell — úgy mint most — évről-évre magról vetni, hanem az évelő tőkeről egymás után több éven át lehet majd tovább tenyészteni.

Az kétségtelen dolog, hogy valaha, évezredekkel ezelőtt, az emberiség őskorában, eredetileg minden növény, minden gyümölcsfa magról kelt és magról tenyészített, míg végre, talán a véletlen, vagy talán a folytonos tanulmányozás, próbálgatás, kísérletezés, megtanította rá az embert, hogy egyik növénynek és fának a tulajdonságait mesterségesen át lehet vinni egy másikba, amely aztán az új alanyon tovább folytatja a maga életét s átörökli amannak a természetét és minden tulajdonságát. — S vajlon képzeltek-e volna ezt az előt? — vajlon nem ment-e csoda számba annak idején az első szemzés, vagy oltás sikere? — nem volt-e bámulatos és rejtélyes a keresztetések és nemesítések különféle eljárásainak eredménye? — s nem-e ugyszólván kényszerítette a természetet, például az egykor oly nagy divatban volt hollandi — harlemi — tulipánok tenyésztésének maig is misztikusnak tetsző rendkívülisége?

Meglehet, hogy csak hipotézis és

puszta feltevés, de én mégis azt hiszem, hogy a dohánytermelés terén — amely világrészünkön még mindössze is legfeljebb csak 400 éves — mi még csak a kezdet kezdetén vagyunk, s a haladó kor egykor oly eredményeket fog e részben is produkálni, amelyeket most mi még elképzelni sem tudunk.

Az már kétségtelen, hogy a dohány évelő nővény, — az is bizonyos, hogy dugványozás útján igen könnyen és biztosan szaporítható, — sőt a debreczeni kísérletek már a dohány oltását is demonstrálták, — és én hiszem, hogy ha talán mi nem is, de a jövő nemzedék elérí azt is, hogy a dohány kultura annyira fog tökéletesedni, amidőn nem bajlódunk többé a magról való vetéssel, nem vesződnek a palánta neveléssel, hanem csakugyan általánossá lesz az olasz szaktudósok ma még kételyvel fogadott ama vélekedése, hogy lehetségessé válik a dohány szárából újabb növényeket nyerni, a nélkül, hogy szükséges volna minden évben újabb magvakat vetni.

A természetben nincs csoda, csak addig tartjuk annak, amíg okát, magyarázatát, kifejlődését nem ismerjük.

A jövő — talán sokára — majd megmutatja, hogy a természet mire képes, — s nekünk nem marad hátra egyéb, mint az, hogy folyvást tanuljunk, buvárkodjunk, kísérletezzünk s vegyük hasznát annak, amit javunkra, előnyünkre fordíthatunk.

Daróczy Vilmos.

Jubileumi ünnepély.

Mann József nyiregyházai m. kir. dohánybevaltó felügyelő úr, f. é. október hó 31-én töltte be negyedszázados szolgálati idejét, mely alkalomból öt e napon a dohánybevaltó felügyelőségi körzet összes tisztviselői üdvözölték.

Midőn az egész tisztikar jelenlétében, *Császár Péter* nyiregyházai dohánybevaltó-hivatali kezelő, a művészi kivitelű arcképcsoport emlékkép átadása mellett, a tisztviselők szerencsekívánatait a jubiléum előtt tolmácsolta, ezt rövid, de oly meleg és mélyérzésű szavakkal tette, hogy az érdemes felügyelő, az általa nem is sejtett meglepetésre egészen elérzékenyülve, mélyen meghatva mondott köszönetet.

Ezt az ünnepélyt, a „*Korona*” szállodában bankett fejezte be, amelynek folyamán *Haehnel Ferencz* nyirbátóri dohánybevaltó kezelő köszönté fel a tisztikar nevében az ünnepeltet, kiemelvén kirtartó, buzgó, érdemekben gazdag negyedszázados szolgálatát, vas szorgalmát, s erélyvel párosult humanitását, amelyekkel — minden protekció nélkül — kartársai közül kiemelkedve, azok minden legkisebb irigysége, vagy keserősége nélkül, sőt mindnyájuk öröme, főnökükké lett előléptetve.

Mann József felügyelő úr aránylag még fiatal ember, most mindössze 46 éves; — két éve, hogy a fölöttes hatóság át jelenlegi díszes állásának betöltésére kizemelte.

Középiskolai tanulmányait Kálocsán, a jezsuiták gymnasiumában végezte, ahol minden osztályban — az érettségi vizsgá-

val együtt — minden tantárgyból kitűnő osztályzatot nyert.

Mint dohányjövődéki tisztviselőnek: nagy érdeme a szamosháti és nyiregyházai dohánybevaltási körzetek dohánytermelésének regenerálása, fellendítése és a reá, mint kezelőre bízott nyiregyházai nagykörzet termelőivel szemben mindenkor tanusított tapintatos bánásmódja. Tisztviselőivel szemben pedig — a boldogult Alkér Ernő pénzügyi főtanácsosra emlékeztető — végtelen humanitása jellemzi. „*Atyai szeretet, atyai fenyegetéssel.* Nem ölni, hanem javítani” — a jelszava.

Dohánybevaltó felügyelővé soron kívül lett előléptetve s — a mai protekciós világot tekintve — ez a ritka szép előhaladás csakis a fentemlített kiváló tulajdornainak köszönhető.

De még nagyobb szerencse a tisztviselőkre, a termelőkre és főképp a leglényegesebb dologra: a *termelésre*, hogy egy igazi szakember, egy — a tisztviselőt, termelőt és termelést egyaránt jól ismerő, és mindent értő felügyelője van, aki a *gyakorlatban* — és nem a jogi fakultáson tanulta a dohánytermelést és az ember ismeretét.

Jól mondotta az ünnepélyen *Haehnel* kezelő ur, hogy a tisztviselő pályája az áloéhoz hasonlít: hosszú életű, de ritkán virágzik. Én azt mondom erre, hogy ha az érdemes tisztviselő mellőzve nincs: akkor a tisztviselő boldog lehet. De még a protekció és nepotizmusnál is sokkal rosszabb, ha a tisztviselő valamely mellék tekintetből — teszem fel: személyes motívumok miatt — elnyomatik, — s a szolgálathoz ez a sárkányfeje is eltiportatik az által, ha az érdemesek előtérbe léptetése felső helyről megindul. A protekció miatti mellőzés még inkább tűrhető, — úgy sem lehet az egy rendelettel kivégezni. *Mély sebet csak az ejt, ha mód volna az érdemesnek jutalmazására, s az mégis elmarad.*

Midőn *Haehnel* kezelő úr, a tisztviselők érdemeit, hűségét, buzgóságát, szintén növényhez: az ibolyához hasonlította, a humanitást és igazságszeretetet pedig a gyöngyvirághoz, talán igaza volt. De én azt mondom erre, hogy oly szép virág, a melyhez az érdemesek megjutalmazását hasonlítani lehetne — nem is terem. Ez a szívnek, a léleknek, a fogalmaknak fényes megtisztulását, megnevesítését, jelenti. — Ez öli meg a protekciót.

Mann József felügyelőnek — aki saját erejéből és érdemei által emelkedett tisztviselő társai fölé — mostani díszes állására történt kizemelés: ezen utóbbi irány hajtalanának reményekre jogosító örvendetes jelle.

S éppen azért, ezen sejtelem örömeztetének lélekemelő hatása allatt állott a tisztviselői kar, eme szép jubileumi ünnepélyen.

Nemo.

Az orsz. magy. gazdasági egyesület köréből.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület *igazgató-választmány*ja, mint a gazdasági egyesületek szövetségének végrehajtó-bizottsága, október 30-án tartotta második ülését, gróf *Dessewffy Aurél* elnöklésével.

Az ülésen a gazdasági egyesületek ki-küldöttjei igen szép számmal vettek részt.

Az igazgatói választmány megállapította a jövő év működési programját. Ebből különösen ki kell emelnünk a Szegeden 1898. szeptember hónapban rendezendő országos mezőgazdasági kiállítást, az ugyan-csak a jövő év folyamán Oroszországba rendezendő gazdasági tanulmányutat, a szövetségi tanulmányutat, valamint a gépversenyeknek és kiállításoknak országos szervezése kérdését, a mely még ez évi november hó 28-án tartandó szövetségi nagygyűlésen nyer elintézetést, végül egy, a szövetségi irodával kapcsolatban szervezendő közvetítő iroda leterjesztését, a mely a szövetségi gazdasági egyesületek tagjainak szükségleteit beszerezni és eladását közvetíteni fogja.

A szövetségi tagok közül különösen a Nyitra vármegyei gazdasági egyesület hat javaslattal járult a választmány utján a folyó évi szövetségi nagygyűlés elé, a melyek mind javarészen aktuális gazdasági kérdésekkel foglalkoznak. Így: a gazdáknak nyújtandó hitelkezdvények, a szarvasmarha kivitelének szabályozása és ezzel kapcsolatban egy Pozsonyban szervezendő hizott állatvásár szervezése, egy népies naptár kiadása, országos sörárpa bemutató-sor rendezése, a gazdasági terményeknek kölcsönzalog gyanánt való lekötése és végül gazdasági tudósítók szervezése tárgyában. Mindezen kérdéseket szakosztályi tárgyalások után a szövetségi nagygyűlés elé fogják terjeszteni.

Hosszabb vitára adott alkalmat a kereskedelmi miniszternek az az intézkedése, mely szerint a gazdasági egyesületek, a takarmány szállítására való igazolványokat kereskedőknek is szolgáltatassák ki. Erre nézve a vidéki gazdasági egyesületek képviselői részről többen azt az aggodalmukat fejezték ki, hogy az egyesületeknek egyáltalában nem áll módjukban attól őrizkedni, hogy a kereskedők az igazolványokat arra a célra használják föl, a mely a rendeletben jelezve van és félő, hogy éppen ebből kifolyólag az igazolványok kiadása körül oly visszaéléseknek jut majd a kereskedelmi miniszter nyomára, a melyek arra készíthetők, hogy e kedvezményeket ja gazdától megvonja. A választmány elhatározta, hogy az aggodalmakat fölírattal juttatja kifejezésre a kereskedelmi miniszter előtt s egyúttal ugyancsak fölkeri, hogy az igazolványok szemes tengeri szállítására is kiállíthatók legyenek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földmívelési és növénytermelési szakosztálya, folyó hó 13-án tartott ülésén, elnökül Szapáry Gyula grófot, alelnökül Cserehanti Sándort és Szegedi Györgyöt választotta meg.

Ezután a szakosztály az országos sörárpvásárok kérdésével foglalkozott. A vásárokat az O. M. G. E. néhány év óta a sörárpaértékesítés előmozdítása érdekében rendezi és bár élénk akciója folytán sikerült elérni azt, hogy e vásárokat a külföldi vevők tömegesen keresik föl, az eredmény nem felelt meg teljesen a kívánalmaknak.

A nyitrai gazdasági egyesület ez ügyben azt a javaslatot nyújtotta be, hogy az Országos Gazdasági Egyesület a jövőben sörárpa bemutatásokat rendezzen a bécsi börze helyiségeiben.

E javaslattal szemben Jeszenszky Pál előadó bizonyítja a sörárpa vásárok fontosságának szükségességét.

A szakosztály oly értelemben határoz, hogy a bécsi börzén rendezendő sörárpa-bemutatókat célravezetőnek és helyesnek nem tartja.

Ezután a rovarkárok elleni védekezés kérdésével foglalkozott a szakosztály. A rovarkárok évről évre fokozódnak s ez évben is a vetési hagolypille hernyója sok száz holdnyi őszi vetést tett tönkre. Az 1894: XII. tc előírja ugyan a rovarkárok elleni kötelező védekezést és megállapítja a védekezési módokat, csak hogy a gyakorlatban nem vezetnek eredményre, mert már csak akkor fogantathatók, ha a rovar nagy mértékben elszaporodott s mikor már nagy károkat okozott a vetésben. A szakosztály preventív intézkedéseket sürget, olyanokat, a melyek a rovar tulságos elszaporodását volnának hivatva megátolni s ez irányban fölterjesztést intéz a miniszterhez.

Végül a szakosztály még a sörárpa bírálatok módosításával foglalkozott Thausz Lajos előadása alapján.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1897. évi rendes közgyűlésére, mely november hó 27-én, délután 4 órakor fog a Köztelek nagytermében megtartatni.

Tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó.
2. A jóváhagyott alapszabályok bemutatása.
3. Két jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése.
4. Igazgató-választmány jelentése az 1896/7. egyesületi évi működésről.
5. Tagok mozgalma az elmúlt egyesületi évben.
6. A számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése az 1896. év zárszámadásairól, az egyesület vagyoni állapotáról és kezeléséről.
7. Az 1898. évi költségvetés megállapítása.
8. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének tagjai és a székesfőváros által az igazoló-választmányba három évre beválasztott képviselők bejelentése.
9. Egyesületi III. alelnök választása, a választási ciklusból hátralevő három évre (alapszab. 26. §.).
10. Számvizsgáló-bizottságba öt tag választása (alapszab. 62. §.).
11. Az igazgató-választmány tagjai közül elhunyt s illetve kisorsoltak helyébe 6 évre 15 új igazgató-választmányi tag választása.
12. Az 1895—1901. évig tartó választási ciklusból az alapszabályok 34. §. f) alapján kilépett egyesületi ügyész helyébe 4 évre egy új igazgató-választmányi tag választása. (alapszab. 35. §.).
13. Az 1896—1902. tartó választási ciklusból az alapszabályok 34. §. f) alapján kilépett egyesületi ügyész helyébe 4 évre

egy új igazgató-választmányi tag választása. (Alapszab. 35. §.)

14. Tagoknak az igazgató-választmány utján a közgyűlés elé terjesztett és írásba foglalt indítványai, beadványai. (Alapsz. 25. §.)

Budapest, 1897. okt. 30-án.

Gróf Desseffy Aurél,
elnök.

*) 25. §. Hogy a tagok beadványai és indítványai (75. §. c) a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal az elnökhöz vagy annak helyetteséhez vagy az igazgatóhoz beadassanak.

Irodalom.

— Az „Athenaeum” Földmívelő Naptára. Igen díszes kiállításban, vonzó külsejű és szerfelett olcsó naptár jelent meg az „Athenaeum” r. társaság kiadásában. Címe: „A Magyar Földmívelők Naptára az 1898-iki közönséges évre”. Ez a közhazsnu és mulattató képes kalandárium már a hatodik évfolyamot járja. Egy igen szép műnelliéletet találunk benne, a mint kinyitjuk, mindjárt az első lapon: „Vasárnap falun”, pompás népeleti kép. A rendes naptári rész után mindjárt a szépirodalmi és ismeretterjesztő cikkek következnek. Gaál Zsigmond szép versben köszönti az „Új esztendő-t, aztán „A király mint vadász” című érdekes leírás következik szép tiszta képpel. Nemeskeri Kiss Pál földmívelési államtitkár, gróf Andrássy Aladár, Bujanovich Sándor arcképeiben van bemutatva, kimerítő életrajzzal; Szávay Gyulától „Mezőn”, című hangulatos vers olvasható. Ezén kívül Benedek Elektől „Póky Péter”; — Németh Józseftől „Gazdasági ügyek a községházán”; — Molnár Istvántól „Valami a dinnye termeléséről”; — Papp Gergelytől „Miert van a kovácsháziaknak szép marhájuk”; — Jókai Mórtól „A mig a termő rügyből kőrtelész”; — Molnár Lászlótól „Az anya”; — Szokolay Kornéltól „A prejedori baromfi tenyésztő-intézet”; — Turi M. Istvántól „Egy buza szál regeje”; — Karczag Vilmostól „Neki megy a Tiszának”; — Hauer Gezától „Vasárnap délután a faluban” továbbá érdekes beszélyek, népmesék és tanulságos cikkek találhatók ebben a földmívelési igényeikhez képest szerkesztett naptárban, melynek kiegészítő részét az állattenyésztésre, földművelésre vonatkozó magyarázatok, naplók képezik. Ára 30 kr. Kapható minden könyvkereskedésben.

VEGYESEK.

— **Kinevezés.** A király ő felsége, Baróti Ede osztálytanácsosi címmel és ranggal felruházott dohánybevéltási felügyelőt, a pénzügyminisztériumhoz valóságos osztálytanácsosa nevezte ki. Baróti Ede ur, mint budapesti dohánybevéltőfelügyelő, sokkal maradandóbb érdemeket szerzett magának a dohányügy körül, mint hogy e szakkörből való távozása után róla megfeledkezhetnének, azért megérdemelt szép előhaladásához — számos tisztelőnek sorában — mi is sietünk legőszintébb szencsekívánatainkat kifejezni.

— **Kinevezések.** A m. kir. dohányjövődéki központi igazgatóság kinevezte: **Zabák Kálmán** budapest-ferencvárosi dohányjövődéki tisztet a szent-gotthardi dohánygyári igazga-

tóságához szertári kezelővé; **Mittermayer Imre** miskolci és **Mandis Károly** budapesti dohányjövédéki tisztteket a nagybecskereki, illetőleg szuloki dohánybevaltó hivatalokhoz dohánybevaltó hivatali kezelőkké; **Lakits János**, **Billmann Antal**, **Szabó György** és **Fodor Zoltán** dohányjövédéki tisztteket dohánygyári gyártási osztályvezetőkké; **Trux Béla**, **Rébay István**, **Deömötör Benedek**, **Szabó Gyula**, **Daniel Jenő**, **Marinovits István**, **Czirbesz Endre** dohányjövédéki segédtiszteket és **Mallász Ernő** budapesti fogyasztási adóhivatali tisztet dohányjövédéki tiszttekké; **Bunyitay Béla**, **Lieber Antal**, **Tugertth Frigyes** dohányjövédéki gyakoronkokat és **Babits Ferencz** segédtsízi teendőket megbízott dohánygyári gyártási ügyelőt dohányjövédéki segédtsíztekké; **Oszlár Károly**, **Jäger Sándor**, **Szedoglovits Béla**, **Orell Lajos** díjazott dohányjövédéki gyakoronkokat és **Kemény Béla** okleveles néptanítót segélydíjas dohányjövédéki gyakoronkokká. — A m. kir. pénzügyminiszter kinevezte: **Mucin Hilár**, **Székely Gyula**, **Werner Rezső**, **Nyári Antal** lóthivatali segédtsízteket és ifj. **Navratil József** lóthivatali gyakoronkokat dohányjövédéki segédtsíztekké.

— **A dohánybevaltás** — a mai számunk utolsó oldalán látható kimutatás szerint — december 13-án kezdődik az érsekújvári, faddi, fogarasi, debreczeni, hajdu-doroghi, nagy-károlyi, miskolci, kapolnai, nyíregyházi, nagy-tárkányi bevaltóhivatali körzetekben, s Maros-Vásárhely kivételével — ahol december 21-én kezdődik — a többi helyen kivétel nélkül január 3-án fog megkezdődni. — A bevaltás legkésőbbben végződik: Budapesten, Debreczenben, Hajdu-Dorogon, Nagy-Létán, Ér-Mihályfalván, Nyíregyházán, Nyírbátoron és

Szolnokon: február 28-án; — legtöbb ideig tart: Debreczenben, Hajdu-Dorogon és Nyíregyházán 78 napig, — Kapolnán 72 napig, Aradon 61 napig, — Budapesten, Nagy-Létán, Ér-Mihályfalván, Miskolcson, Rakamazon, Nyírbátoron, Szolnokon 57 napig; s leg röviddebb ideig tart — a fogarasi és maros-vásárhelyi bevaltási állomásokról eltekintve — Csókán és Félégyházán 22 napig, Nagy-Becskereken 24 napig, Jászberényben 25 napig, Szolnokon 29 napig. — Szívvel kívánjuk, hogy a bevaltás hozza meg a termelők munkájának és igyekezetének megérdemelt jutalmát s végződjék közmegelegedéssel mindenütt. De — hogy ez az őszinte jókívánságunk megvalósuljon s az óhajtott jó eredmény elérhető legyen: — még egyszer kérjük és figyelmeztetjük a termelőket, hogy ugyszólván az utolsó óráig kíséreljenek mindent éber figyelemmel és tegyék meg mindazt, amit a bevaltás alkalmából mai számunkban részletesen előadunk.

— **A millenniumi kiállítás kitüntetésével.** Az ezredéves országos kiállítás oklevelei és érmei elkészültek. Az időleges kiállításoknál a mezőgazdasági, erdészeti és vadászati csoportokban megítélt okleveleket és érmeiket, összesen 2663 darabot, már átküldte a kereskedelemügyi miniszter szétosztás végett a földmívelésügyi miniszternek. A szétküldés még a télen megtörténik.

— **Drága szivar.** Azt mondják, a walesi herczeg szíjva a legdrágább szivart, mert darabja 6, mond: hat forintba kerül. Ez ugyan egy kissé hihetetlenül hangzik, de semmi azokhoz a szivarokhoz képest, a melyeket egy newyorki milliárdos bankár, **d. Pierpont Morgan** szokott szívní, Külön dohányszakértőt tart Cuba nyugati részén, aki a dohányszűretet ellenőrzi,

Havannában egy másik „szivarsodrászati szakteknély“ személyes felügyelete alatt aztan megsodorják a leveleket, elszámolják a vátot és a legfinomabb szivar így jut d. Pierpont Morgan úr birtokába, Hogy mennyibe kerül egy ilyen 20—25 centiméter hosszú és 3—4 centiméter átmérőjű, szivarnak nevezett dohánymonstrum? Hozzávetőleges számítás szerint 17 forintba! — így írja a „Budapesti Hirlap.“

Szerkesztői üzenetek.

Fejér Viktor urnak, Kisvárdán. Az alapos tudással megírt, érdekes, szép cikket nagyon köszönjük. Nagyobb terjedelme és közlendőnk halma miatt nem közölhetjük az egészre egyszerre. De így se veszt az semmit értékéből és tanulságos voltából.

M. kir. dohánybevaltóhivatalnak, Csongrádon. Örülünk, hogy lapunk megjelenését oly pontos figyelemmel kísérik. A reklamált számot azonnal elküldtük. Valahol a postán tévedtetett el, mert az expeditio nálunk a legnagyobb gonddal történik.

Dr. Zeilinszky Endre urnak, B-Csabán. A lapot az új czim alatt fogjuk küldeni.

Czillog Kálmán urnak, Nagy-Halászon. A czimszalag kísérőlése végett intézkedtünk.

Rombay Dezső urnak, Budapesten. Kívánságát teljesítettük.

Berger Samu urnak, P-Fenekén. Az 1890. évi bécsi „általános gazdasági és erdészeti kiállítás“ kitüntetésé végett nem tudjuk hol lehetne, de azt hisszük, hogy már egyáltalán késő is lenne reklamálni. Magán levelet is küldtünk.

Levelek Géza urnak, Leveleken. Előbbi levelet áttettük a „Köztelek“-hez, s ha onnan kapta kedvezményes árban a naptárt: akkor a dolog rendben van, de egyébként a megrendelést mi már vissza nem vonhatjuk.

Dohányzsinórok

és

báلكötelek,

géphevederek, tömlők,
szövő-fonál, zsákmadzag,
tisztító-kőcs és kender,
juteárak, borszűrő-zsák,
elsőrendű dupla vitorla-
vásznonból készült kezelési
zsákok,

vizmentes takarók és ponyvák
és
egyéb gazdasági cikkek

a legszelebbébb kiszolgálás mellett

gyári áron kaphatók

BERGER TESTVÉREK

juteárak és zsákok gyári raktárában

Budapest, V., Árpád-utca 12. szám.

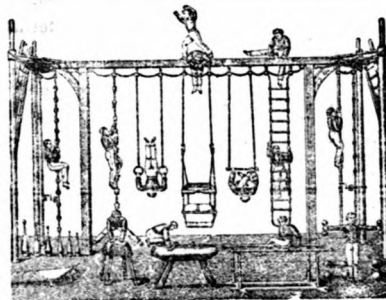
Az osztrák-magyar kenderfonó és zsinog-
gyárak gyártmányal központi raktárának
elárúsítása.

A szegedi kenderfonógyár részvénytársaság
magyarországi vezérképviselése és főraktára.

Sürgőnyezim:

„KÖTÉLGYÁR“

Budapest.

TELEFON:

62—13.

Legjobb és legmegbizhatóbb minőségű

lópokróczokat

ajánl a

BLEIER és WEISZ kötélgyártó cég BUDAPESTEN.

Raktár és iroda: VII., Károly-körút 7. sz.

Továbbá: magyar bácskai kenderből készült
gazdasági kötélárút,

valamint: kocsizó lóhálók, szánhálók, gabonaszákok, vízhatlan ponyvák,
kender, csepű, vászontömlők, itató- és tűzivedrek, torna-eszközök,
cocus futószőnyegek és lábtörlők, ruhaszáritó kötelek. — Lawn-tennis
hálók, fogolyhálók stb. e szakmába vágó árúkat a legjutányosabb eredeti
gyári áron.

Képes árjegyzék kivanatra bérmentesen küldetik. — Vidéki megrendelések
pontosan eszközöletnek.

15.819
1897. szám.

Kimutatás

1897. évben az egyedáruság részére engedély mellett termelt dohányok beváltására kiküldött bizottságok működése tartamáról.

Sorszám	Beváltási állomás	Felügyelőség	Megye, melyben a beváltási állomás fekszik	A beváltás tartama	
				kezdete	vége
1	Budapest	Budapest	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun . . .	január 3	február 28
2	Érsekujvár		Nyitra	december 13	február 3
3	Bács		Somogy	január 3	február 25
4	Fadd		Tolna	december 13	február 4
5	Szulok		Somogy	január 3	január 31
6	Arad	Arad	Arad	december 13	február 11
7	Battonya		Csanád	január 3	február 14
8	Békés-Csaba		Békés	január 3	február 21
9	Zombolya		Torontál	január 3	február 22
10	Fogaras		Fogaras	december 13	december 16
11	Marosvásárhely		Maros-Torda	december 21	december 22
12	Debreczen	Debreczen	Hajdu	december 13	február 28
13	Hajdu-Dorogh		Hajdu	december 13	február 28
14	Nagy-Léta		Bihar	január 3	február 28
15	Érmihályfalva		Bihar	január 3	február 28
16	Nagy-Károly		Szatmár	december 13	január 25
17	Miskolcz	Miskolcz	Borsod	december 13	február 7
18	Kápolna		Heves	december 13	február 22
19	Rakamaz		Szabolcs	január 3	február 28
20	Nyiregyháza	Nyiregyháza	Szabolcs	december 13	február 28
21	Kisvárd		Szabolcs	január 3	február 9
22	Nyirbátor		Szabolcs	január 3	február 28
23	Vásáros-Namény		Bereg	január 3	február 22
24	Nagy-Tárkány		Zemplén	december 13	január 25
25	Szeged	Szeged	Csongrád	január 3	február 25
26	Csongrád		Csongrád	január 3	február 25
27	Csóka		Torontál	január 3	január 25
28	Nagy-Becskerek		Torontál	január 3	február 27
29	Félegyháza		Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun . . .	január 3	február 25
30	Szolnok	Szolnok	Jász-Nagy-Kún-Szolnok . . .	január 3	február 28
31	Tiszaroff		Jász-Nagy-Kún-Szolnok . . .	január 3	február 22
32	Jászkisér		Jász-Nagy-Kún-Szolnok . . .	január 3	február 21
33	Jászberény		Jász-Nagy-Kún-Szolnok . . .	január 3	január 28

Budapest, 1897. november hó 2-án.

M. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság.